

Kreativt skrivande som feministiskt frigörelseprojekt

En föds inte till författarinna

Ulrika Dahl

Texten ingår i:

Marta Kolankiewicz (red.), Mia Liinason (red.)
och Maja Sager (red.)

Genusvetenskapliga forskningsmetoder

sid. 147-161

DOI: <https://doi.org/10.37852/oblu.260.c624>

Webbversionen av verket publiceras öppet tillgänglig under licens **CC BY-NC-ND 4.0**

Se fullständiga villkor: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.sv>

Enligt licensen får du kopiera och distribuera materialet. Du måste ge författarna ett korrekt erkännande och ange om bearbetningar är gjorda. Du får inte använda materialet för kommersiella ändamål. Om du remixar, transformerar, eller bygger vidare på materialet, får du inte distribuera det modifierade materialet.

© Nordic Academic Press och författarna 2024

ISBN 978-91-89361-81-2

e-ISBN 978-91-8104-112-5

Redaktörer: Marta Kolankiewicz, Mia Liinason och Maja Sager

Adress: Lunds universitet, Genusvetenskapliga institutionen, Box 117, 221 00 Lund

Kreativt skrivande som feministiskt frigörelseprojekt

En föds inte till författarinna

Ulrika Dahl

Tid att gå ned i skrift

Låt oss börja detta metodologiska avsnitt i verbform, i skrivande. Låt oss tillsammans pausa läsningen av denna bok som författats av skrivande forskare och själva skriva.

Lägg fingrarna på tangentbordet, eller ta ett grepp om valfri penna med din skrivhand och börja. Under minst fem minuter, skriv om vad det innebär att skriva för dig och om vad du tänker och känner inför skrivande som en central del av ditt arbete. Skriv sedan i fem minuter till om vilket slags skrivande du (helst eller främst) ägnar dig åt en helt vanlig (arbets)dag.

När du är klar och har sparat dokumentet eller slagit igen din skrivbok, rör på kroppen och hitta en plats där du kan se himlen.

När du känner dig redo, återgå till att läsa detta kapitel.

Det (o)möjliga i att skriva

Det regnar utanför fönstret. Novembermörkret skymtar bortom en mörkgrå himmel över studentstaden. Vi har samlats kring det som förenar oss: skrivande som praktik, ideal och ibland (hemlig) dröm. Tystnaden sänker sig och allt som hörs är fingrar som klickar mot tangenter. Luften känns lätt och tankerymden stor när vi går in i

det kreativa tillståndet av att foga samman ord och meningar. Den kollektiva koncentrationen är större än den individuella insatsen av vars och ens närkamp med skärm och fem rader fyrkantiga knappar. Vi befinner oss, för ett ögonblick, utanför den förkroppsligade tiden och arbetslinjen; inget finns utanför detta ögonblick.

Den som rör sig i världen (nedan elfenbenstornet) kan ibland få frågan om vad en fem(me)inistisk forskarinnas huvudsyssla egentligen är. Det uppenbara svaret är förstås, inte minst i sammanhanget som denna bok skapar och talar till, att hen *forskar*. Det vill säga att hen har en fråga som ska undersökas på något sätt. För en genusvetare ligger undersökningens fokus som bekant oftast på frågor om genus, sexualitet, rasifiering, materiella omständigheter och ting, på kroppsliga, men också teknologiska och mer-än-mänskliga relationer i tid och rum. Annorlunda uttryckt undersöker feministiska forskare hur makt tar sig uttryck och hur ojämlikheter och orättvisor skapas och reproduceras. Medelst teorier om vad makt är och gör och med hjälp av olika undersökningsmetoder som vi tillämpar på en vald empiri söker vi möjliga svar. Ibland gör vi anspråk på att visa eller föreställa oss en annan möjlig värld. Allt detta inbegriper *skrivande*. För egen del inbegriper detta skrivande ett visst mått av ordlek, ett utforskande av språkets möjlighet till (fem(me)inin) förändring. Att adressera dig som *läsarinna* är dock inte ett antagande om din eller någon genusvetares genustillhörighet, det är en läppstiftsröd markering av att språket ingalunda är neutralt.

Att skriva – och därmed alltid även att läsa (åtminstone sina egna ord när de tar form) – är på samma gång det mest självklara och det svåraste en ägnar sig åt som forskande och undervisande feminist. Oavsett om vi är studenter eller *profesoras*, i början av en utbildning eller i slutet av en akademisk karriär, och oavsett om de vi riktar oss till är en intresserad allmänhet, studenter som precis anlänt till universitetet eller språket, lärare som ska ge oss en examen, utvärderare som ska bedöma arbetsinsatser eller aktivister som söker svar på snåriga frågor om *hur* vi egentligen bär oss åt för att förändra världen, så förväntas vi (kunna) skriva. Ett sätt att närma sig och avmystifiera skrivandet kan vara att se det som mer än ett instrument för förmed-

ling av resultat. Själv föredrar jag att se skrivande som ett hantverk, en kreativ analytisk process och en undersökningsmetod, det vill säga som gestaltning och form i sig (Richardson 2000).

Är det något vi lärt oss av de senaste decenniernas kamp för rättvisa så är det kanske att det krävs mycket mer än siffror och fakta för att förändra. Dessa talar nämligen aldrig för sig själva – det spelar roll vilka berättelser vi väljer att förmedla med våra ”fakta”. Vi vet att ord och kanske framför allt berättelser har en förmåga att beröra, att de därmed kan förändra världen, på gott och ont. ”Berättelser är alltid mer generösa och rymliga än ideologier”, skriver den feministiska vetenskapsteoretikern Donna Haraway (2004: 1). En central aspekt av feministisk och genusvetenskaplig forskning förblir därmed också hur vi kan bebo kunskap, historier och berättelser på nya sätt. För många av oss kan detta handla om att undersöka de frigörande aspekterna av att berätta något, att se skrivandet som ett kreativt frigörelseprojekt. Kanske drivs vi till och med av en (hemlig) önskan att kunna skriva med en sådan kraft att vi kan krossa världens hjärta och hela det, för att tala med Dorothy Allison (1994), en amerikansk queer femme vars berättelser om klass, sexualitet och familj ofta behandlar hud och beröring på sätt som berör och går under huden på sina läsarinor. Men hur? Många av oss brottas med vad det innebär att skriva, både som motstånd och ansvar (Lee 2014).

Att ta den kreativa analytiska processen att skriva på allvar är alltid ett utforskande med få kartor. I sekunden vi söker oss bortom konventioner och genrer, bortom vedertagna mallar för hur forskning ska redovisas och förmedlas, står vi inför andra möjligheter för hur en ska, kan eller bör skriva. Detta är förstås både spännande och läskigt, men det är sällan helt laglöst. Faktum är dock att ingen av oss föds till författarinna, vi *blir* det. Precis som genus tar sig uttryck och blir begripligt genom ständiga upprepningar och imitationer av igenkännbara former så är det genom att om och om igen lyfta pennan, eller lägga fingrarna mot tangenterna för att författa något riktat mot en läsarinna, som i sin tur begriper och åberopar vad vi skriver, som vi blir författarinor. Tänk att detta är vårt arbete, vår metod och process. Jag har fortfarande svårt att omfamna det, ibland

får insikten mig att tappa andan trots att jag skrivit sedan jag var åtta år. Ja, mitt uppdrag idag och i denna text är, liksom ditt, att läsa och skriva. Ett privilegium, ofta en njutning, men på intet sätt lätt, snarare en ständig utmaning. Ytterst en arbetsuppgift och ett uppdrag vi ger oss själva, en väg vi valt, på gott men också ibland på ont.

Jag som skriver detta kapitel om kreativt skrivande som metod gör inte det i egenskap av att vara någon expert (detta är ytterst en smakfråga, kanske) och jag erbjuder heller inte någon enkel manual. Annorlunda uttryckt kan en text om skrivande som feministiskt frigörelseprojekt omöjligen leverera sagda frigörelse. Ytterst vänder vi oss till feministiskt skrivande med en övertygelse: att det spelar roll vilka berättelser vi förmedlar och hur. Vi kan emellertid inspireras av det vi ärvt och lära oss att bygga nya, egna berättelser med tillräckligt mycket andrum så att de blir beboeliga för fler. Därmed kan det feministiska skrivandet i sig vara en metod som manar till ett slags frigörelse, ett motstånd.

Och vet du? Du har redan börjat.

Frågan om ärende

Låt oss spinna och nysta oss vidare i skrivandets labyrint, under minst fem minuter.

Fokusera på en punkt i rummet eller i ditt minne och fundera på något du läst som förändrat dig eller ditt sätt att se på världen, något som inspirerat dig. Vad var det i formen, språket, eller berättelsen som berörde dig? Vänd dig sedan mot bladet och fundera på ditt ärende: vad vill du ta reda på och i vilka arkiv eller material söker du dina svar?

Att visa eller instruera – en anti-manual

En forskarinna har satt sig ned vid skärmen för att författa en del i en kreativ text om kreativt skrivande. I mångt och mycket liknar dagens uppgift vilken forskningsprocess som helst. Runt sig har hon böcker, anteckningar, papperslappar, citat, tidigare texter och bilder, ty skrivande är av nödvändighet alltid intimt sammanflätat med läsande.

Idag finns en uppsjö av manualer för hur en kan skriva, inklusive kreativt. Faktum är att det idag går att ta examen i och göra karriär av kreativt akademiskt skrivande som genre, ibland helt utan större kreativitet i sig eftersom även denna form av skrivande ofta kräver att en inordnar sig i en given form. Det finns dock, vill jag påstå, en skillnad mellan att skriva om kreativt skrivande och att faktiskt försöka sig på att skriva på andra sätt, vilket jag försöker göra här. I en tid då vi drunknar i självhjälpsböcker om allehanda aspekter av livspusslet i en krigshärjad, utrotningshotad värld i en senkapitalistisk tid, är inte heller att skriva om att skriva en enkel sak. Precis som en kock vet att det inte är samma sak att läsa en kokbok som det är att laga mat, så vet en författarinna att det inte räcker att läsa en manual för att skriva.

Kanske har du som läser detta en manual för hur din uppsats eller artikel ska se ut, för vilka delar som bör ingå för att det ska kunna värderas som ett examensarbete eller ett forskningsresultat. Kanske kliar det i dig, kanske känner du dig instängd. Du har kanske druckit din tredje kopp kaffe, gått ut med hunden, torkat bort obefintliga brödsmulor och skrollat dina sociala medieflöden för hundrade gången. Kanske sitter du i nattlinnet ännu, kanske tickar deadlineklockan och skrivkrampen sänker sig som en våt dimma, det som skulle bli din frigörelse har nu blivit ett slags paralystillstånd. Kanske är det som att sänka sig i ett lite för kallt vinterbad och trots att du försöker tänka på euforin, kicken som alltid kommer efteråt, eller efter en stund, när ditt kreativa vetenskapande kött är i rörelse, blir skärmen långsamt mörk eftersom dina skrivande händer förblir stilla, frusna. Kanske ser du ditt ansikte reflekterat, får mörka tankar om åldrande och så plötsligt tänker du på pappa Freud som för hundra år sedan hävdade att all (skriv)ångest handlar om bortträngda sexuella önskningar. Kanske fanns det en tid då du tvivelsutan hellre tänkte på sex än arbete men eftersom du nu forskar om sex (som i kön eller sexualitet) är det svårare att tillämpa denna tes. Kanske tänker och skriver du med den fem(me)inina kroppen, en som inte behöver vara densamma som den kvinnliga moderskapande kroppen som Héléne Cixous (2015) menade behövde ”våga” skriva och skapa ett

”nytt” språk för dem av oss som så ofta faller utanför den språkliga ordningen, som inte ansetts vara kunskapande subjekt. Kanske finns inte din position alls, kanske är du den enda du känner med just din erfarenhet, migrationshistoria, funktionsvariation eller av att vara den första från din familj att läsa eller forska, att bebo den institution du nu försöker utmana. Ändå, eller kanske just därför, vill du skriva. Frågan är vem du vill adressera och vad du vill berätta.

Allt detta och mer därtill har du med dig nu där du sitter vid tangentbordet. Så låt oss först påminna oss om några grundläggande saker. Även om det finns många sätt att framställa forskningsresultat (muntligt, visuellt, i form av konst, dans, rörelser, musik och så vidare) så är det allra vanligaste det du nu håller i din hand eller ser på din skärm: text. Din examen (eller arbetsprestation) kommer sannolikt (att bedömas) genom en skriven text om du studerar och forskar i genusvetenskap och det är i text som dina tankar tar form och kan förmedlas till och diskuteras av andra. Har du fått finansiering för din undersökning förväntas du också ofta rapportera och redogöra för vad du kommit fram till. Kanske räcker dessa tankar för att du ska vilja kasta in handduken, ge upp. Nej, bättre då att börja i lite mindre skala: Bara genom att göra dina resultat tillgängliga för andra – genom att klä dem i ord – kan det du sysslar med bli betydelsefullt och få bäring för fler än dem du dagligen möter och talar med. Bara genom att fatta ditt skrivdon och formulera dina egna tankar om det du läser, observerar, hittar och undrar, kan du börja finna dina svar. Dessutom kommer dina anteckningar och egna formuleringar att hjälpa dig att minnas både dig själv och det du undersökte. Vad är livet om inte våra minnen?

Detta vet jag: att skriva är ytterst och helt enkelt att arbeta med ord. Att ta på allvar att hur vi formulerar våra frågor och beskriver våra svar har betydelse, att de kan ha en potential att förändra världen, eller åtminstone vår egen lilla värld. Detta betyder inte att vår uppgift behöver vara att skriva ett manifest, en handbok eller manual (även om vi har och behöver dessa också) utan helt enkelt att drivas av ett ärende som gäller att klä verkligheten i ord, skulptera en berättelse som vill mer än att uppnå minimikraven för korrekt källhänvisning

och citering, följer etikregler och upprepar (d)en form som premieras i elfenbenstornet. Skrivande är helt enkelt en del av ditt liv och som undersökningsmetod därmed en praktik, ett sätt att leva och ett sätt att undersöka både dig själv och världen du befinner dig i, där vi själva är en del. Det är inte självklart att vi kan eller vet *hur* vi ska skriva, men vi kan ta hand om skrivandet och göra det till vårt (Richardson 2000). Om vi uppehåller oss vid skrivande som hantverk så finns det nämligen egentligen bara en väg att göra det till vårt eget. Det är att fortsätta läsa och skriva. Hela tiden, varje dag.

Att arbeta med ord kan låta abstrakt eller till och med elitistiskt, men faktum är att det är i grunden ett mycket kroppsligt arbete. Det handlar förstås om att samla och sortera, transkribera, översätta och bearbeta empiri, men också om en mental ansträngning, ett slags abstraherande, ett tänkande, ett försök att identifiera mönster, att förstå materialets sammansättning och dess komplexitet. Även detta är faktiskt ett kroppsligt arbete i den meningen att din hjärna är en del av din kropp. Ditt arbete involverar hjärnceller och synapser, din andning och syresättning av blodet som pumpas genom din levande kropp, men också dina dagdrömmar och reflektioner och ditt sökande efter mening. Allt detta medan dina fingrar trummar mot tangenter eller pressas mot en penna som dansar över ett blad, din rumpa mot en stolsits, dina fötter planterade framför ståbordet eller din rygg i soffan med en laptop på magen, din nackes böjning när du ser på din skärm där orden tar form, som vore det magi. Skrivande har ofta liknats med graviditet, att dräcka och så småningom föda. Ut kommer, i bästa fall, en text, en berättelse med en början och ett slut. Eller åtminstone en massa ord, dina ord.

Även om skrivandet ytterst kan kännas ensamt, då det handlar om att sätta fingrarna mot tangenterna eller pennan mot pappret och våga sätta ord på något, så härstammar vi som genusvetenskapar idag från en lång linje förräderskor (för att tala med Cherrie Moraga) som gjort kreativt motstånd både mot en ordning i vilken vissa kroppar aldrig ses som bärare av kunskap och mot en vetenskaplig idé att världen ligger där ute som ett objekt för människan att lägga under en lupp, skära upp eller utsätta för en kupp. Vi påminner oss om poeten Audre

Lordes (1984) tes, att härskarens verktyg sällan är behjälpliga om en vill nedmontera härskarens hus, det vill säga den ordning vi finner oss underkastade. Vi vänder oss till skrifter som inspirerar oss att frigöra oss från de former som ännu håller oss fångna.

Utgångspunkt, ursprung

Låt oss ännu en gång ta en paus från läsandet och vända oss till skriften. Dra dig till minnes vad som först fick dig att intressera dig för frågan du ställer eller materialet du undersöker eller riktar frågan till. Vem var du då? Vad ville du veta, vad var spännande och läskigt? Har detta förändrats under resans gång, och i så fall hur? Vem är du som skriver nu?

Den skrivande kroppen i tid och rum

Vi inledde vår kollektiva skrivsession den där regniga dagen i november 2023 med att skriva fritt om var vi befann oss i tid och rum. Deltagarna delade tankar om den pågående katastrofen i Palestina, om intervjuer och fältanteckningar och om hur det är att bebo politisk och institutionell turbulens, om den växande högerpopulismen och den akademiska nyliberalismen. Om det vackra och sköra i små arbetsmiljöer där alla har multipla roller och där doktorander och unga forskare ibland brottas med att behandlas som både barn och vuxna, studenter och administratörer, budgetposter och lärarkraft. Vi konstaterade att allt detta ingår i skrivandets villkor och materiella omständigheter. Samtidigt utgör de situationer vi befinner oss i ett slags brus, en distraktion vi måste lära oss att bebo för att ändå hitta in och vidare i skriften. Vi bestämde oss för att fokusera på den närmaste timmens skrivande och vände åter våra blickar mot skärmarna.

En viktig tes för feministisk forskning är att det inte finns något allsmäktigt neutralt eller objektiva perspektiv, utan att skillnad gör skillnad, för hur vi både erfar och tolkar världen. Det spelar alltså roll vem som ställer en fråga och därmed också vem det är som skriver. Som Maja Sager skriver om i kapitel 2 i denna bok är detta vad som

brukar kallas ”positionering”. Ibland framställs detta som ett slags uppmaning att delge våra läsarinnor vilka vi är genom att rada upp ett antal sociologiska variabler hos författarinnan som kan vara mer eller mindre uppenbara för hen själv eller den som läser: ålder, yrke, kön, sexualitet, hudfärg, migrations- eller klassbakgrund, kroppsliga och kognitiva förmågor och utmaningar. I en hel del vetenskapliga alster fungerar en sådan deklARATION lite som en varningstext på en Netflix-serie – den fladdrar förbi i början och sedan lämnas vi därhän med våra upplevelser. Detta är märkligt eftersom kunskapande alltid handlar om relationer och sammanhang – inget kommer utan sin värld, inte heller den som skriver (de la Bellacasa 2012).

Att skriva från den egna erfarenheten, menar Laurel Richardson (2000), är att stärka kvalitativ forskning, att vara mer närvarande, ärlig och engagerad. Att se skrivandet som en kreativ och utforskande process kräver därmed både reflexivitet och tålamod. Det finns förstås handböcker en kan läsa, handfasta tips för hur jaget kan skrivas in i texten, men eftersom det ytterst handlar om dig som skriver är det viktigt att komma ihåg att skrivande aldrig är en oskyldig praktik (se Dashper 2015). Det vill säga att det alltid inbegriper olika avvägningar och beslut om vad och vem som ska ingå och hur. Det autoetnografiska skrivandet handlar alltid om att försöka sätta in den egna berättelsen i ett större historiskt och kulturellt sammanhang och samtidigt reflektera över detta. Att skriva personligt är ofta att skriva sårbart, vilket i sin tur är ett slags blottande, en exponering. Här kan det hjälpa att tänka att skrivande alltid innebär ett slags öppning för eller kanske inbjudan till kritik av ett annat, och mer personligt slag. Det är viktigt att du tänker på de etiska utmaningarna i att skriva om dig själv, då det sällan bara är dig det handlar om. Laurel Richardson föreslår vad hon kallar ett suggestivt skrivande, eftersom det berör oss där vi bor, i våra kroppar och kan blottlägga det underliggande (reflexiva) arbetet. Det suggestiva skrivandet är inte ett bekännelseskrivande, snarare kan det få oss att relatera annorlunda till vårt material och undersöka de känslor som uppstår.

Så var börjar och slutar då den skrivande kroppen? På omslaget till Donna Haraways berömda bok *Simians, Cyborgs, and Women*, som

kom ut för över trettio år sedan (1991), finns ett lika berömt konstverk som påminner oss om det slags posthumanistiskt hendjur dagens skrivande varelser är: alltid med fingrarna mot tangenterna, blicken mot skärmen som speglar oss, uppkopplade, inkopplade, nätverkande. Det är lätt att drabbas av paralyt eller hybris, att känna att all kunskap och alla redskap finns ett musklick bort. Det är lika lätt att tänka sig att författarinnan inte längre har någon plats nu när det finns program som kan skriva berättelserna åt oss. Om det är slutresultatet, en produkt eller artefakt som har ditt namn© intill sig som är målet och inte själva resan dit, så finns det idag inte mycket som hindrar dig från att ta hjälp. Kanske är det dock mer spännande att fundera på hur dina tankar, din hjärna och ditt hjärta möts i en fråga och hur dessa hänger ihop med de skrivdon du använder, det sammanhang du befinner dig i och det ämne du adresserar. Även om vi numera är bokstavligen nätverkande och sammanflätade på sätt som gör det möjligt för oss att skriva tillsammans, och även om vi ständigt har världen som algoritmstyrt uppslagsverk vid våra fingertoppar, så föreslår jag att du då och då loggar ut, skriver ut, och lägger ut. Papper på ett bord kan ge dig en ny blick på de ord du länge flyttat runt på din skärm. En välvillig läsarinns blick på en text i rörelse får dig oftast att se nya saker i din text.

Författarinnans överlevnadskit

Du har nu läst så här långt och det är dags att skriva igen. Återgå till ditt skrivhäfte eller ditt dokument och skriv under minst fem minuter om en eller ett par texter som inspirerat ditt eget skrivande och tänkande, som fått dig att se på världen på nya sätt eller att förstå något viktigt. Vad är det med dessa texter som fått dem att stanna kvar hos dig? När du är klar, hämta dessa texter och lägg dem bredvid dig. Om du inte har dem, googla fram bilder på dem och spara dem i ett dokument.

Det autoteoretiska är personligt

”Varför ville du inte ha några barn?”

Frågan kom oväntat en vardagskväll vid middagsbordet för några år sedan medan barnet hämtade andan i mitt knä efter en lek hon gillade vid den tidpunkten, en där flickan bestämt att hennes mor, anledningen till att jag delar vardag med henne, var ”pappa”. Med en gul plastmustasch från ett Kinderägg föddes en stilig patriarkal parodi som bjöd upp till dans och med sitt flirtande framkallade en förtjust förlägenhet hos både mig och barnet. En sekund sken den elektriska queera passionen igenom den självklara barnvänliga vardagsformen av butch-femme som är grunden till vårt matriarkat, innan vi brast ut i trestämmigt gapskratt. Flickan lade sina händer mot mina kinder och hennes bruna ögon mötte mina gröna medan hon inväntade mitt svar. Kanske är svaret: för att jag hellre ville skriva.

Vi skulle kunna säga att makten och utmaningen i att skriva går som en elektrisk insiktstråd genom den feministiska (idé)historien. Virginia Woolf påpekade för snart hundra år sedan att kvinnor (och, låt oss tillägga, alla andra) behöver resurser och ett eget rum för att kunna skriva. Vi skulle också kunna säga att vi behöver befrias från andra typer av uppgifter för att kunna skriva. Ibland krävs en plats på en utbildning eller inom ett fält. Ibland en möjlighet att säga nej till det reproduktiva arbetet. Toni Morrison skulle kanske säga att tiden alltid finns för det som måste skrivas, även om det enkom är i gryningen innan barnen vaknar och lönearbetet tar vid.

Det är (det kvinnliga) skrivandet för sin egen skull som den algerisk-franska feministen Hélène Cixous uppmanar till i sin legendariska text *Medusas skratt* (2015) och det är det vackra och utmanande i att bebo språkliga och kulturella gränsland som Gloria Anzaldúa, Trinh T. Minh-ha och Mara Lee ger uttryck för i sina verk. Det är försöken att få ihop den egna historien med större historiska skeenden som får Audre Lorde (1984) att uppfinna begreppet biomytografi, och avsaknaden av arkiv och en bristfällig empiri kring svarta kvinnors liv och öden som får Saidiya Hartman (2019) att utveckla sina vackra experiment över egensinniga liv. Känslan av att vi måste stanna kvar

i det som besvärar oss, det som inte är över, får Donna Haraway att vända sig till spekulativ fabulering som en form av uppmärksamhet och en världsskapande praktik, och det får Sara Ahmed att tänka med figurer och om och om igen gå tillbaka till små vardagsnära anekdoter och ge dem nya orienteringar. Alla berättar dessa feminister historier, och alla, på olika sätt, betonar de vikten av att hitta en form för att berätta en annan historia.

Den vetenskapliga dräkten känns nämligen ofta som en tvångströja, som onödigt abstrakt eller som ett sätt att förenkla eller bruka våld på ett komplext material. Jag har under många år och på olika sätt bett mina studenter att identifiera texter som har förändrat deras liv. Det är ytterst sällan som svaret varit en artikel publicerad i en högt rankad samhällsvetenskaplig tidskrift. För egen del är det framför allt *feminists of colour* och queera femmes som gett abstrakta teorier och tankar form och kött men det är också dessa som också mer än alla duktiga vita flickor fortsätter att visa att vi varken kan eller behöver aspirera på att bebo den vetenskapliga positionen som den europeiske mannen uppfunnit. Det är ett ideal som likt alla (genus)ideal ytterst få får plats i. Vad mina inspirationskällor har gemensamt är kanske att de lyckas förmedla tankar, teorier och forskningsresultat på sätt som berör; de ger oss de där berättelserna som Donna Haraway också talar om. Feministisk kunskapsproduktion är full av berättelser, poesi, rim och experiment, full av radikala försök att omdefiniera språket och helt enkelt vetenskap på andra sätt. För oss är det kreativa skrivandet en politisk handling, ett förkroppsligande av teori. Att skriva om egna upplevelser, att autoteoretisera, är varken att reducera, personifiera eller generalisera, det är att möjliggöra öppningar för andra att formulera sin egen berättelse (Pitts 2016).

”För att jag alltid älskar och längtar mer efter att tänka och skriva än efter barn” var förstås inte ett rimligt svar till en åttaåring den där kvällen vid middagsbordet, även om det förblir sant än idag. Jag ville förklara, säga att det inte finns något givet i att en (kvinna) ska använda sin reproduktiva kapacitet, att en inte måste bli en mor, lika lite som den som föder kommer att läsas eller godkännas som en sådan. Där och då var det inte riktigt läge att berätta att jag ägnar mitt liv åt att

forska om och tänka kring vad barnalstrande betyder bland queers som rasifieras eller att min tendens att hantera svåra känslomässiga situationer med vetenskaplig analys inte gör mig till någon särskilt god bonusförälder. Även om akademiska är ett av mina hemspråk, en begreppslik verktygslåda som jag inte kan leva eller förstå någonting utan, var mina teoretiska resonemang lika begränsade här som när jag ska beskriva hur hennes mor och jag hittade varandra, eller vad det har med kärleken till barnet eller nödvändigheten i att skriva att göra. Även om jag valt att föda text och fostra feminister och andra maktkritiker i statlig tjänst, och även om just jag är en vuxen person som är tacksam över att vara befriad från avel så har livet med och runt henne lärt mig att queert släktskapande inte är ett val, att det handlar om mer än att ”få barn”. Snarare handlar det, precis som skrivandet, om hur vi samexisterar och delar resurser, om hur vi formas genom känslor och berättelser (Weaver 2013), om det affektiva och det som rörs runt när människor är nära och berörs, när våra kroppar och drömmar trasslar ihop sig om nätterna.

Guldkanten

Det har nu blivit december i tidevarvet då jag skriver om kreativt skrivande och genom mörkret utanför den öppna balkongdörren hör jag domkyrkan ringa; den gör det för att minna om de som lämnat oss, för att påminna oss, kanske, om den korta tid vi har här. Mina ögon är torra efter många timmar framför skärmen och när jag sluter dem hör jag låtrader som gått på repeat i mitt huvud de senaste månaderna:

I've woken up in a hotel room/My worries as big as the moon/Having no idea who or what or where I am/ Something good comes with the bad/A song is never just sad/There is hope, there is a silver lining/ Show me my silver lining.

Dessa rader ur bandet First Aid Kits låt ”Silver Lining” har fastnat, inte bara för att jag tillbringat många nätter i hotellrum där jag undrat

vem och vad och var jag är, inte bara för att jag som så många andra numera lever i ett slags konstant tillstånd av oro över planetens och mänsklighetens tillstånd. De har fastnat för att jag om och om igen återvänder till frågan om vad det innebär att söka efter hopp eller hitta något bra i en dålig situation. Google translates snabböversättning av *silver lining* ger svaret guldkant. Att skriva kreativt innebär inte alltid frigörelse i form av guldkant på tillvaron, men däremot kan det göra något annat. Kanske kan det göra en dålig situation, som den vi och världen befinner oss i, lite bättre eller mer uthärdlig.

Detta vet jag: Jag älskar de tidiga timmarna när mina älskade ännu sover och himlen ovan hyreshuset långsamt ljusnar. Fåglarna och sophämtarna och tidningsbuden på gården. Katten som spinner i mitt knä. Morgongåvan: löftet som en oskriven dag ännu utgör i vargtimmen. Före mejl och administration, Att göra-listor och produktivitetskrav, innan det queera livspusslets skavande bitar åter ska fogas samman i en ny dags dissonans. Orienterad mot tangentbordet och bläckhornet blir skärmen en spegel, mina händers arbete, handarbete mitt arv. Det ständiga nagellacksröda klapprandet mot en vit och blodig historia och en samtid som tynger – en fysisk upplevelse, nödvändig som att älska, att dansa. Trådarna i silke och päls, pärlband och sekret, minnets ankare och kedjor spinner historien, skapar vetenskap.

Vad kommer härnäst?

Du har nu läst hela denna text om kreativt skrivande och du har därtill förhoppningsvis också skrivit lite under läsandet. Innan vi sätter punkt för detta kapitel, vänd dig mot skärm eller blad en sista gång. Skriv i fem minuter om hur du tänker och känner om (ditt) skrivande nu. Vad vill du att det ska vara och för vem? Vad ska du skriva härnäst? Datera och spara ditt dokument och sätt igång. Det börjar nu.

Referenser

- Ahmed, S. (2017). *Att leva feministiskt*. Stockholm: Tankekraft förlag.
- Allison, D. (1994). *Skin: Talking About Sex, Class & Literature*. San Francisco: Firebrand Books.
- Cixous, H. (2015). *Medusas skratt*. Stockholm: Modernista.
- Dashper, K. (2015). Revise, Resubmit and Reveal? An Autoethnographer's Story of Facing the Challenges of Revealing the Self Through Publication. *Current Sociology*, 63(4): 511–527.
- de la Bellacasa, M.P. (2012). Nothing Comes Without Its World: Thinking With Care. *The Sociological Review (Keele)*, 60(2): 197–216.
- Haraway, D. (1991). *Simians, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature*. New York: Routledge.
- Haraway, D. (2004). *The Donna Haraway Reader*. New York: Routledge.
- Hartman, S.V. (2019). *Wayward Lives, Beautiful Experiments: Intimate Histories of Social Upheaval*. New York: W.W. Norton & Company.
- Lee, M. (2014). *När andra skriver: Skrivande som motstånd, ansvar, tid*. Göteborg: Glänta.
- Lorde, A. (1984). *Sister Outsider*. Berkeley: Crossing Press.
- Moraga, C. (1983). *Loving in the War Years*. Boston: South End Press.
- Pitts, A.J. (2016). Gloria E. Anzaldúa's Autohistoria-teoría as an Epistemology of Self-Knowledge/Ignorance. *Hypatia* 31(2): 352–369.
- Richardson, L. (2000). Writing: A Method of Inquiry. I Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (red.) (2000). *Handbook of Qualitative Research*. 2 uppl. Thousand Oaks: Sage, s. 959–978.
- Weaver, H. (2013). Monster Trans: Diffracting Affect, Reading Rage. *Somatechnics*, 3(2): 287–306.